

Eindelijk een platenreiniger die probleemloos werkt en blijft werken, werken, werken...

De Nagaoka Rolling Cleaner rolt uw platen schoon!

Na jarenlange research ontwikkelden de specialisten van Nagaoka een platenreiniger die even simpel als doeltreffend is.

De Nagaoka Rolling Cleaner is gebaseerd op een unieke, zeer speciale soort **rubber-elastomer**, die het stof aantrekt en van de plaat afneemt. Niet alleen het oppervlakte-stof, maar ook dat wat zich diep in de groeven heeft genesteld!

De meeste platenreinigers vegen het stof gewoon voor zich uit: de Rolling Cleaner verwijdert het definitief.

De Rolling Cleaner zelf is in 'n wip weer schoon!

Het opgenomen vuil kan moeiteloos van de rol worden verwijderd: gewoon onder de kraan afspoelen, eventueel met behulp van wat zuivere zeep.

De Nagaoka Rolling Cleaner hoeft in tegenstelling tot andere platenreinigers niet met een speciale vloeistof te worden gevuld of telkens van een nieuwe rol worden voorzien.

Bij normaal gebruik gaat de rol vele jaren mee. Mocht de rubberlaag door onvoorzichtig gebruik toch worden beschadigd, dan zijn vervangingsrollen verkrijgbaar.

Dankzij de lange levensduur is de Nagaoka Rolling Cleaner niet alleen de meest effectieve platenreiniger, maar tevens de meest economische!

NAGAOKA

Nagaoka is een topmerk op het gebied van elementen en accessoires. Nagaoka producten worden geïmporteerd door Archer International, leverancier van de bekende Tonar grammofoonnaalden.

Alle inlichtingen: **Archer International BV**, Postbus 5125, 1410-AC Naarden. Tel. 02159-45454. Telex 43161.

ARCHER international b.v.

opera

de nederlandse operastichting

programma

**TRISTAN
& ISOLDE**

Tristan und Isolde

Richard Wagner

HANS VONK

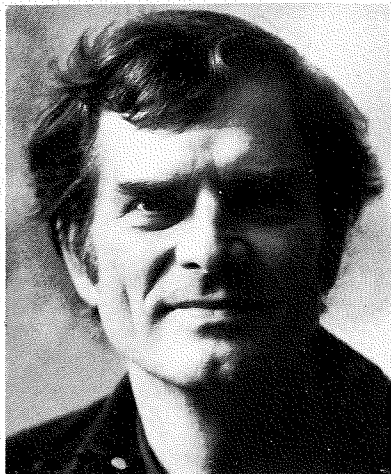
**programmablad
van de nederlandse operastichting,
uitgegeven in combinatie
met het "opera-journaal"**

- rolverdeling
- korte inhoud
- agenda
- foto's van de medewerkers

inlichtingen
de nederlandse operastichting
korte leidsedwardsstraat 12
1017 RC Amsterdam
tel 020 - 25 54 54

GÖTZ FRIEDRICH

HEINRICH WENDEL

JAN SKALICKY

Tristan und Isolde

Handeling in drie bedrijven
van Richard Wagner

Muzikale leiding Hans Vonk
Regie Götz Friedrich
Dekor Heinrich Wendel
Kostuums Jan Skalicky

Tristan Spas Wenkoff
König Marke Ulrik Cold
Isolde Roberta Knie
Kurwenal Gerd Feldhoff
Melot Jan Blinkhof
Brangäne Hanna Schwarz
Hirt André Spijker
Steuermann Arthur Schildmeijer
Seemann Jan Blinkhof

Het Radio Filharmonisch Orkest.
Het Nederlands Operakoor
Koordinator: Siebe Riedstra

Dekors, kostuums, pruiken en rekwisieten vervaardigd in eigen ateliers.

Pauze na het eerste en het tweede bedrijf

Scheveningen – Circustheater
2 juni 1979
Amsterdam – Stadsschouwburg
5, 8, 11 en 17 juni 1979

**Fotograferen en het vervaardigen van
bandopnamen tijdens de voorstellingen is niet
toegestaan!**

Korte inhoud

Voorgeschiedenis – De Ierse koningsdochter Isolde was met haar neef Morold verloofd. Toen deze naar Cornwall vertrok om met koning Marke de schatplicht te vereffenen, werd hij door Tristan, Markes trouwe vazal, gedood. In plaats van de schatplicht zond hij het hoofd van Morold naar Ierland. Maar ook Tristan was in het gevecht met Morold gewond geraakt, en omdat Isolde het wapen van haar verloofde vergiftigd had, kon de wonde alleen door haar genezen worden. Daarom zette Tristan, als de speelman 'Tantris' vermomd, koers naar Ierlands kust. Isolde verpleegde hem, herkende echter spoedig in hem de ridder Tristan, omdat zij in zijn zwaard een inkerving ontdekt had, waarin precies een splinter paste, die zij in het hoofd van Morold aangetroffen had. Om de dood van Morold te wreken verscheen zij, van toorn vervuld, voor Tristan. Maar Tristans blik deed haar haat in liefde omslaan. Machteloos viel het zwaard uit haar handen en spoedig daarna liet zij hem, onopgemerkt als Tantris, vertrekken, daarmee ook aan de wraak van haar familie ontsnappend. Als Tristan verscheen hij echter kort daarop weer aan het Ierse hof, ditmaal om namens koning Marke naar de hand van Isolde te dingen. Er kwam een verzoening tussen beide landen tot stand, waarna Isolde met Tristan de tocht naar Cornwall ondernam.

Eerste bedrijf

– Tijdens de overtocht

Het schip is zijn bestemming reeds nabij wanneer het lied van een zeeman, dat door Isolde als bespottend wordt opgevat, de gespannen atmosfeer aan boord tot ontlading brengt. Isolde stuurt haar vertrouwde Brangäne naar Tristan, die zij tijdens de overtocht gemeden heeft, met het bevel haar onmiddellijk op te zoeken. Tristan ontwijkt het bevel echter met hoffelijke woorden. Wanneer Brangäne de opdracht herhaalt, antwoordt Kurwenal, vriend en wapenbroeder van Tristan, echter spottend, dat een held nooit onderdanig kan zijn aan een vrouw, die hij zelf aan zijn oom presenteert. Diep getroffen openbaart Isolde dan aan Brangäne het geheim rond Tantris. Brangäne probeert Isolde te troosten door te wijzen op haar vooruitziende moeder, die een liefdesdrank voor de louter en alleen uit politieke overwegingen huwende Marke heeft meegegeven. Maar Isolde wijst op de doodsdrank. Wanneer Kurwenal beide vrouwen aanspoort zich voor de aankomst gereed te maken is Isolde daartoe alleen bereid op voorwaarde, dat Tristan zich eerst voor een nog niet voldane schuld met haar verzoent. Tristan verschijnt voor haar. Wanneer Isolde vervolgens wraak eist voor Morold, overhandigt Tristan haar zijn zwaard. Isolde wijst dit af en biedt een ander middel ter verzoening aan: de verzoeningsdrank. Tristan neemt de beker, die Isolde hem aanbiedt, over en drinkt. Voordat hij de beker heeft kunnen leegdrinken rukt zij hem die uit de hand en drinkt hem uit. Wachtend op de dood voelen zij als betoverd, hoe wederzijdse liefde opbloeit. Volledig in elkaar opgaand bemerken zij niets van het jubelgeroep voor koning Marke en Tristan. Kurwenal en Brangäne proberen het paar uit zijn betovering te halen. Brangäne bekent in plaats van de doodsdrank de liefdesdrank aange-reikt te hebben.

Tweede bedrijf

– In Cornwall

Isolde verbergt met ongeduld het ogenblik waarop Brangäne de fakkel dooft, ten teken, dat voor Tristan de weg naar haar vrij is. Brangäne weigert evenwel de fakkel te doven, omdat zij in de door Tristans vriend Melot op late avond georganiseerde jachtpartij een val voor de geliefden vermoedt. Isolde dooft tenslotte zelf de fakkel en stuurt Brangäne naar de uitkijktoren om een oogje in het zeil te houden. Tristan verschijnt en na een hartstochtelijke begroeting vervloeken beiden de dag en prijzen de nacht, die hun symbool van de dood

wordt, waarnaar zij hevig verlangen, opdat hun liefdesgeluk eeuwig dure. Zij letten niet op de waarschuwingen van Brangäne, die de aanbreekende dag aankondigen. Hun extatisch samenzijn wordt ruw onderbroken wanneer plotseling Kurwenal binnenstormt om te waarschuwen dat de koning nabij is. Het is reeds te laat; Marke wordt door Melot binnengeleid. Tristan plaatst zich beschermend voor Isolde. Indringend informeert Marke naar de reden van de dubbele trouwbreuk. Tristan is niet in staat daarop te antwoorden. Wanneer hij zich naar Isolde buigt om haar te kussen, trekt Melot zijn zwaard. Door Melots steek getroffen zinkt Tristan in de armen van Kurwenal.

Derde bedrijf

– Hoog in Tristans burcht in Bretagne.

Kurwenal bewaakt Tristan, die na zijn verwonding in diepe bewusteloosheid verkeert. Een herder informeert naar Tristan's toestand. Tristan ontwaakt. Kurwenal deelt mee hem naar huis gebracht te hebben. Tristan heeft visioenen van een naderbij komend schip met Isolde. Alleen het feit, dat Isolde nog leeft, behoedt hem voor de dood. Van Kurwenal hoort hij voorts, dat hij een bode uitgestuurd heeft om Isolde te halen, die destijds de door Morold toegebrachte wonde genezen heeft. In zijn ijlkoorts ziet Tristan het schip reeds naderen, maar spoedig wordt hij zich weer bewust van zijn leed. Hij vervloekt de liefdesdrank en zinkt als levenloos in zijn bed terug. In zijn droom ziet hij op het schip Isolde nabij komen, een onwezenlijk mooie verschijning. De schalmel van de herder klinkt ten teken, dat een schip in zicht is. Haastig stuurt Tristan Kurwenal naar beneden; hijzelf staat moeizaam op en rukt het verband van zijn wonde. Wanneer Isolde verschijnt sterft hij met haar naam op zijn lippen. De herder meldt Kurwenal de aankomst van een tweede schip. Marke en Melot naderen de burcht. Vertwijfeld wil Kurwenal iedereen de toegang versperren. Woedend steekt hij eerst Melot neer, maar ook Kurwenal zelf wordt dodelijk getroffen. Marke staat voor Tristan en Isolde. Brangäne heeft de koning het geheim van de liefdesdrank onthuld. Maar Isolde let niet meer op woorden. Zij sterft, zich in de dood met Tristan voor eeuwig verenigd wetend.

Synopsis

---

three acts

History: The Irish king's daughter Isolde was engaged to her cousin Morold. When he left for Cornwall, in order to collect an unsettled tribute to be paid by king Marke, he was slain by Marke's faithful vassal, Tristan. Instead of the tribute, the latter sent Morold's head to Ireland. But in the fight with Morold, also Tristan was wounded. Since Isolde had poisoned the sword of her betrothed, the wound could only be healed by her. That was the reason that Tristan, disguised as the minstrel 'Tantris', embarked for the Irish coast.

Isolde nursed him, but soon recognized him as the knight Tristan, because she discovered a notch in his sword, in which a splinter she had found in Morold's head, fitted exactly. She appeared in wrath before Tristan to avenge Morold's death, but Tristan's glance turned her hatred into love. Powerless the sword fell from her hands, and soon she let him set off, unobserved, as Tantris, enabling him to escape equally from her family's revenge. Shortly afterwards he appeared again at the Irish court, this time to sue – in the name of King Marke – for Isolde's hand. A reconciliation between both countries followed, after which Isolde set out on the voyage to Cornwall with Tristan.

First act: On the way to Cornwall.

The ship has nearly reached its destination, when a seaman's song, taken by Isolde as a mockery, discharges the tense atmosphere on board. Isolde sends her confidante, Brangäne, to Tristan, with the order to come and see her immediately. During the crossing Isolde has so far avoided Tristan. Tristan, however, evades the order with urbane words. When Brangäne repeats the order, Kurwenal, Tristan's friend and comrade in arms, replies scoffingly that a hero never can bow and scrape to a woman, whom he presents to his uncle. Deeply hurt by Tristan's refusal, Isolde reveals to Brangäne the secret about Tantris. Brangäne tries to console her, pointing out the forethought of Isolde's mother, who has sent along a love-potion for king Marke, who only wants this marriage for reason of politics. But Isolde refers to a death-potion.

When Kurwenal urges the ladies to prepare for the arrival, Isolde is only willing to do so on condition that Tristan will be reconciled to her for a debt never settled. Tristan appears before her. When Isolde demands revenge for Morold, Tristan hands her his sword, which is refused by Isolde who offers another medium for reconciliation: a reconciliation potion. Tristan accepts the goblet offered by Isolde, and drinks. Before he has finished it, Isolde snatches the cup from his hand, and empties it. Awaiting their death, they become aware – like enchanted – that mutual love starts to flower instead. Completely wrapped up in each other, they do not even pay attention to the cheers for King Marke and Tristan. In vain Kurwenal and Brangäne try to lay the enchantment and bring the couple to their senses. Brangäne then admits that she has administered the love-potion instead of the death-potion.

Second act. In Cornwall.

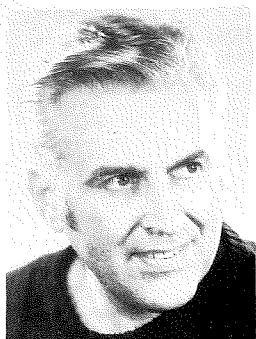
Isolde awaits impatiently the moment that Brangäne will extinguish the torch, a sign for Tristan that the way to Isolde is clear. Brangäne refuses to put it out, because she suspects that the hunting party, organized late in the evening by Tristan's companion Melot, is a trap for the lovers. At last Isolde herself extinguishes the torch, and sends Brangäne to the watching tower, to keep an eye on events. Tristan enters, and after passionate greetings, both curse the day, and bless the night that becomes for them the symbol of death, for which they long intensely, because in death their bliss with last forever.

They do not pay attention to Brangäne's warnings, that it is dawning. Their extatical gathering is roughly interrupted by Kurwenal, rushing in, and announcing that the king is in the neighbourhood. But it is already too late: Marke is ushered in by Melot. Tristan shields Isolde, and wants to protect her. Marke

insistently asks for the reason for this double break of faith. Tristan is unable to give him a reply. He bends over Isolde to kiss her, and Melot draws his sword. Tristan stands up, and sinks into Kurwenal's arms, mortally wounded by the thrust of Melot's sword.

Third act. In Brittany, in Tristan's castle, high on the rocks.

Kurwenal watches over the sleeping Tristan who – after his injury – has remained completely unconscious. He is dreaming of an approaching ship, bringing Isolde. In the solitude the song of a shepherd is heard. Tristan comes to. Kurwenal explains to him that he has brought him home. But Tristan has the secret knowledge that only the fact that Isolde is still alive, protects him from death. Kurwenal further informs him that he has sent out a messenger in order to fetch the woman who long ago cured the injury inflicted by Morold. In his feverish mind Tristan sees the ship coming near, but soon he realizes his sorrow again. Cursing the love-potion he sinks like lifeless back to his bed. In a dream he sees again Isolde coming to him on a ship, an irreal and beautiful apparition. The shepherd gives the agreed sign that a ship is approaching the coast. Tristan sends Kurwenal down in a hurry, and gets up with great difficulty, snatching the bandages from his wounds. When Isolde appears in reality, he dies with her name on his lips. The shepherd informs Kurwenal about the arrival of a second ship. Marke and Melot approach. In despair Kurwenal tries to bar the way to the castle. Infuriated he stabs Melot, but is deadly wounded himself. Marke stands before Tristan and Isolde: Brangäne has revealed the secret of the love-potion to him. But Isolde turns a deaf ear to all entreaties. She dies, knowing herself united in death with Tristan forever.

SPAS WENKOFF

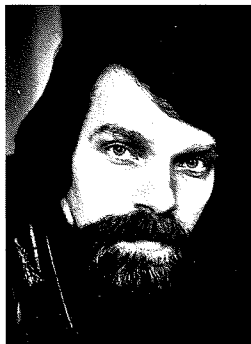
ULRIK COLD

ROBERTA KNIE

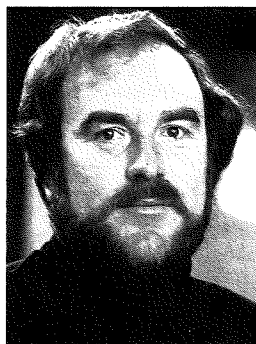
GERD FELDHOFF

JAN BLINKHOF

HANNA SCHWARZ

ANDRÉ SPIJKER

ARTHUR SCHILDMEIJER

Agenda

Tristan und Isolde – Richard Wagner

za	2 juni	Scheveningen	Circustheater	18.30 uur
di	5 juni	Amsterdam	Stadsschouwburg	18.30 uur
vr	8 juni	Amsterdam	Stadsschouwburg	18.30 uur
ma	11 juni	Amsterdam	Stadsschouwburg	18.30 uur
zo	17 juni	Amsterdam	Stadsschouwburg	18.30 uur

Voorkom teleurstelling, reserveer uw opera-plaatsen nu!

Der fliegende Holländer,
Il Tabarro/Gianni Schicchi, the Consul,
die Fledermaus, Jevgeny Onjegin,
Lucia di Lammermoor, Jenufa, Macbeth,
Don Giovanni, Jakobin en Elektra zijn de
opera's, die de Nederlandse Operastichting
uitbrengt in het seizoen 1979/1980.

Om verzekerd te zijn van plaatsen
dient u nu reeds schriftelijk te reserveren
en hoe u dit kunt doen, staat vermeld in de
seizoensfolder, met uitgebreide gegevens
over het repertoire en de voorstellingen.
Verkrijgbaar in de theaters en op aanvraag
bij de Nederlandse Operastichting,
Korte Leidsedwardsstraat 12
1017 RC Amsterdam, telefoon 25.54.54.

Opera-Muziektheater van nu.

Opera